

7.11.2024 25. helluntain jälkeisen viikon torstai

Päivän epistola

”Mutta teidän vuoksenne meillä on täysi syy aina kiittää Jumalaa, te Herralle rakkaat veljemme. Jumala on valinnut teidät ensimmäisinä pelastumaan, kun Henki pyhittää teidät ja te uskotte totuuteen. Tähän juuri, Jeesuksen Kristuksen kirkkauden omistamiseen, hän kutsui teidät, kun toimme teille evankeliumin. Pysykää siis lujina, veljet, ja pitäkää kiinni niistä opetuksista, joita olemme suullisesti tai kirjeessämme antaneet teille. Itse Herramme Jeesus Kristus ja Jumala, meidän Isämme, joka on rakastanut meitä ja on armossaan antanut meille iankaikkisen lohdutuksen ja hyvän toivon, rohkaiskoot sydämiänne ja antakoot teille aina voimaa hyviin tekoihin ja puheisiin. Lopuksi vielä, veljet: rukoilkaa puolestamme, että Herran sana leviäisi nopeasti ja pääsisi muualla samaan kunniaan kuin teidän keskuudessanne. Rukoilkaa myös, että varjeltuisimme pahoilta ja kelvottomilta ihmisiltä; kaikkihan eivät usko. Mutta Herra on uskollinen, ja hän on vahvistava teitä ja varjeleva teitä pahalta. Herraan turvautuen me luotamme siihen, että te nyt ja vastedes toimitte niin kuin me käskemme. Herra ohjatkoon sydämenne rakastamaan Jumalaa ja odottamaan kestävinä Kristusta.”
(2. Tess. 2: 13 – 3: 5)

Teksti jatkuu siitä mihin eilinen loppui. Se alkaa Jumalan kiittämällä ja katsoo kohti pelastusta. Teksti korostaa, että aloitteen pelastuksesta teki Jumala: ”Jumala on valinnut teidät ensimmäisinä pelastumaan.” Pelastus on ”Jeesuksen Kristuksen kirkkauden omistamista” ja se saavutetaan pyhyyteen pyrkivän toiminnan ja opillisen uskollisuuden kautta.

”Pitäkää kiinni niistä opetuksista, joita olemme suullisesti tai kirjeessämme antaneet teille.” Hengen antama ohjaus on tässä sivuutettu. Opetus on ollut sekä suullista että kirjallista. ”Kirjeessämme” ei tarkoita tässä yksikkömuotoa, hieman myöhemmin kirjoittaja mainitsee ”jokaisessa kirjeessäni” (2. Tess. 3: 17).

Taas kirjoittaja siirtyy rukoukseen ja pyytää tessalonikalaisille lohdutusta, toivoa, rohkaisua ja voimaa hyviin tekoihin ja puheisiin. Hän toivoo heille pysyvyyttä alkuperäisessä opetuksessa. ”Hyvä toivo” on sanonta, joka esiintyi mysteeriuskonnoissa ja tarkoitti kuoleman jälkeistä autuutta. Nyt kristillisessä yhteydessä se viittaa Kristuksen toiseen tulemiseen ja siihen, että tessalonikalaiset kirkastaisivat Herran nimeä ja Herra kirkastaisi heidät (vrt. 2. Tess. 1: 12).

”Rohkaiskoot sydämiänne” on kehoitus, jonka Paavali kirjoitti jo aikaisemmin (1. Tess. 3: 13). Sydämen tulisi olla pyhä ja moitteeton Kristuksen tullessa. Nyt sillä tarkoitetaan ihmisen toiminnan alkupistettä, siis ajattelua ja päätöksentekoa. Sydämen tulisi rakastaa Jumalaa ja odottaa Kristusta (2. Tess. 5: 5).

Tekstimme loppuosassa on tavanomainen kehoitus. Kirjoittaja toivoo esirukouksia, jotta Herran sana leviäisi ja kirjoittaja varjeltuisi pahansuopien ei-uskovien ihmisten teoilta. Hän itse turvautuu Herraan ja toivoo, että Herra ohjaa myös tessalonikalaisia.

Päivän evankeliumi

”Juuri siihen aikaan Jeesuksen luo tuli ihmisiä, jotka kertoivat Pilatuksen surmattaneen uhraamaan tulleita galilealaisia, niin että heidän verensä oli sekoittunut uhrieläinten vereen. Jeesus sanoi siihen: ”Luuletteko, että he olivat suurempia syntisiä kuin kaikki muut galilealaiset, koska saivat tuollaisen lopun? Eivät suinkaan – samalla tavoin te kaikki olette tuhon omia, ellette käänny. Entä ne kahdeksantoista, jotka saivat surmansa, kun Siloan torni sortui heidän päälleen? Luuletteko, että he olivat syyllistyneet johonkin pahempaan kuin muut jerusalemilaiset? Eivät suinkaan – yhtä lailla te kaikki olette tuhon omia, ellette käänny.” Jeesus esitti vielä vertauksen: ”Eräällä miehellä oli viinitarhassaan kasvamassa viikunapuu. Hän meni etsimään siitä hedelmiä, mutta ei löytänyt. Silloin hän sanoi puutarhurille: ”Jo kolmena vuotena olen käynyt etsimässä hedelmiä tästä viikunapuusta, mutta en ole löytänyt. Kaada se, sehän vain vie voiman maasta.” Mutta puutarhuri vastasi: ”Herra, anna sen olla vielä yksi vuosi. Minä muokkaan ja lannoitan maan sen ympäriltä. Jospa se ensi vuonna tekee hedelmää. Jollei niin käy, käske sitten kaataa se.” (Luuk. 13: 1 – 9)

Tämä kertomus on ainoastaan Luukkaalla. Markuksella on kyllä maininta hedelmättömästä viikunapuusta (Mark. 11: 13), mutta se ei ehkä liity tähän kertomukseen.

Kertomus korostaa katumusta. Jeesus on sääliväinen mutta samalla vaativa. Syntisellä on mahdollisuus katumukseen, mutta se tulee tehdä ajoissa. Tämä teksti johdattaa myöhempään kysymykseen: ”Herra, onko niin, että vain harvat pelastuvat?” (Luuk. 13: 23).

Tekstin mainitsevat Pilatuksen surmattamat galilealaiset mainitaan vain tässä. Historia ei tiedä heistä mitään. Näitä ihmisiä, jotka kertoivat Jeesukselle tästä asiasta, ei tämä tapahtuma vaivannut mitenkään, sillä he itse olivat syntisiä. Sen ajan ajattelussa yksi näkökohta oli, että tällainen onnettomuus tai tapahtuma oli Jumalan antama rankaisu jostain synnistä, siis galilealaiset olivat

näiden ihmisten mukaan syntisiä (vrt. Luuk. 20). Jeesuksen vastaus on, että tällaisen äkkikuoleman pitäisi vaikuttaa meihin sillä tavoin, että me ymmärtäisimme katua, ennen kuin on liian myöhäistä.

Vanhan kirkon perinteessä tämä tapahtuma yhdistettiin Juudas Galilealaiseen (Ap.t. 5: 37). Hänet historia tuntee seloottina eli kiivailijana. Hän vastusti Rooman hallintoa ja erityisesti sen aietta suorittaa väestönlaskenta. Syyrian käskynhaltija Quirinius surmatti tämän Juudaksen ja hänen kannattajansa joko vuonna 6 tai 7.

Luukkaan mainitsema toinen onnettomuus on Siloan tornin sortuminen. Sekin mainitaan Uudessa testamentissa vain tässä yhteydessä. Tapahtuma on mahdollinen, sillä torni voisi liittyä vedensiirtojärjestelmien rakentamiseen ja niissä mahdollisesti tapahtuneisiin onnettomuuksiin. Tässäkin esimerkissä oleellista on tapahtuman äkillisyys. Jeesuksen opetus on sama kuin surmattujen galilealaisten kohdalla: ihmisten pitää katua (muuttaa ajatteluaan) ennen kuin on liian myöhäistä. Varhaisessa kirkossa tämän tapahtuman kerrottiin myös ennakoineen Jerusalemin tuhoa.

Kertomus viikunapuusta on lähes samanlainen. Ainoa ero on, että siinä tulee esille sääli, puulle annetaan vuosi lisääikaa. Mutta sen on tuotettava satoa (vrt. Luuk. 3: 9), siis kristityn on toimittava oikealla tavalla Jumalaa ja lähimmäisiä rakastaen, muuten sitä odottaa tuho. Jälleen ihmisiä kutsutaan katumukseen.

Vanhassa kirkossa kertomus ymmärrettiin Israelin kansan historia kautta. Jumalan kansa (Israel) on kutsuttu elämään Jumalan yhteydessä. Puutarhan isäntä on Kristus, joka tuli etsimään hedelmiä, siis oikeaa Jumalan yhteydessä olevaa elämää. Ensimmäinen etsiminen tapahtui Mooseksen kautta, toinen profeettojen kautta. Nyt Kristus itse tuli katsomaan kansaansa. Mutta Hän ei löydä israelilaisilta oikeaa, Jumalaan suuntautuvaa elämää. Nähdessään tämän, ja sen, etteivät israelilaiset halua muuttua (ei ole katumusta), Hän leikkaa pois hedelmättämän osan ja korvaa sen pakanoilla.

Toinen selitysmalli on, että Puutarhan isäntä on Jumala ja puutarhuri on Kristus, joka pyytää lisääikaa. Kristus pyrkii opetuksellaan ja kuolemallaan ruokkimaan ihmisiä, jotta nämä katuisivat ja muuttaisivat elämänsä suunnan kohti Jumalaa.

Israelilaiset hylkäsivät Jumalan kolme kertaa. He rikkoivat paratiisissa annettua käskyä olla syömättä hyvän ja pahan tiedon puusta. He tekivät epäjumalakseen kultaisen vasikan. Ja viimeisenä he hylkäsivät Jumalan Pojan, Jeesuksen Kristuksen.

Yhdeksi selitysmalliksi tarjotaan myös sitä, että jokainen ihminen on viinitarhassa eli kirkossa kasvava viikunapuu. Kristus tulee jokaisen puun luo ja tarkistaa sen tuottaman sadon. Lisääaikaa on pyytämässä joko suojelusenkeli tai sinä itse. Me pyydämme aikaa, jotta voimme katua syntejämme ja toimia oikein Jumalaa ja lähimmäisiä rakastaen. Maan muokkaaminen ja lannoittaminen merkitsee tätä mielenmuutosta, katumusta.

Kolme vuotta on ymmärretty myös kolmena erilaisena lakina. Ensimmäinen on niin sanottu luonnollinen laki, joka ohjaa kaikkia ihmisiä, siis myös niitä, jotka eivät usko Jumalaan. Toinen laki on Mooseksen laki, joka annettiin israelilaisille. Kolmas laki on Kristuksen seuraajilleen antama hengellinen laki.

Kolme vuotta voidaan nähdä myös ihmisen kolmena eri ikä kautena. Ensin on lapsuus ja nuoruus. Toisena tulee aikuisuus. Viimeisenä on vanhuus, jolloin viimeistään ihmisen on tuotettava hedelmää. Tätä on katumus ja rakkaus.